

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P1745

[Total No. of Pages : 4

[5347] - 13

B.Ed (Part - I) (General)

**103-QUALITY AND MANAGEMENT OF SCHOOL EDUCATION
- ISSUES AND CONCERNS
(2014 Pattern)**

Time :3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Essay type questions carry twelve marks and the answers of the same are expected to be written in 300 to 350 words.*
- 4) Short answer type questions carry five Marks and answers to the same are expected to be written in 140 to 160 words.*
- 5) Students should specifically follow limitation of works.*
- 6) In any condition student will not get supplement.*

Q1) Write the educational Administrative frame work of maharashtra state. Write the function of education. **[12]**

OR

Explain the functions and qualities of the following factors regarding educational process.

- a) Teacher
- b) Head Master

Q2) What are the causes of stagnation and wastage problems at the stage of secondary education suggest remedies to overcome them. **[12]**

OR

Explain the necessity of action research. Action Research is really meant for quality enhancement of education explain the above statement with any problem

P.T.O.

- Q3)** Explain with proper examples the importance of physical resources of the school with reference to
- a) School surrounding
 - b) School building
 - c) Laboratory
 - d) Library
 - e) Play ground
- [12]**

OR

Give the concept of management. Explain various functions of management with suitable examples.

- Q4)** Write the various departments of state council of educational Research and Training. Explain the objectives and functions of state Council of educational Research and Training (SCERT) in detail.
- [12]**

OR

What is pre-service and In-service Training? Write the difference and limitations between pre-service and In-Service Training with example.

- Q5)** Explain with suitable examples the aspects which are to be considered for time and classroom management.
- [12]**

OR

What are the different sources of finance for secondary education? As a headmaster how you will utilise different types of grants in proper ways?

- Q6)** Answer any four of the following
- [20]**

- a) If fire sets in your school, as a teacher how will you implement Disaster management.
- b) Explain the principles of Fayol's theory of management.
- c) Explain the concept of Total Quality Management in Education.
- d) As a teacher which remedial measures will you use to maintain school discipline.
- e) Write necessity of subject teacher association.
- f) Explain the problems of crowded classes.

Total No. of Questions : 6]

P1745

[5347] - 13

B.Ed (Part - I) (General)

103-QUALITY AND MANAGEMENT OF SCHOOL EDUCATION
- ISSUES AND CONCERNS

(2014 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) निबंधवजा प्रश्न 12 गुणांचा असून उत्तर 300 ते 350 शब्दात अपेक्षित आहे.
4) लघुत्तरी पाच गुणांचा प्रश्नांचे उत्तर 140 ते 160 शब्दात अपेक्षित आहे.
5) विद्यार्थ्यांनी उत्तरासाठी दिलेली शब्द मर्यादा कटांआने पाळावी
6) कोणत्याही परिस्थितीत पुरवणी दिली जाणार नाही.

प्र.1) महाराष्ट्र राज्यातील प्रशासनाचा आराखडा लिहा. शिक्षण संचालकाची कामे लिहा. [12]

किंवा

शिक्षण प्रक्रियेच्या संदर्भातील खालील घटकांची कार्ये व गुण वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

अ) शिक्षक

ब) मुख्याध्यापक

प्र.2) माध्यमिक शिक्षणातील स्थगन व गळतीच्या समस्येची कारणे कोणती. त्या समस्या दूर करण्यासाठी उपाय सूचवा. [12]

किंवा

कृती संशोधनाची आवश्यकता स्पष्ट करा. कृतीसंशोधनाचा उपयोग खऱ्या अर्थाने शिक्षणाची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी होतो हे विधान एका समस्येच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील मुद्यांच्या संदर्भात शाळेचे भौतिक घटक सोदाहरण स्पष्ट करा. [12]

अ) शालेय परिसर

ब) शाळेची इमारत

क) प्रयोगशाळा

ड) ग्रंथालय

इ) खेळाचे मैदान

किंवा

व्यवस्थापनाची संकल्पना सांगा. व्यवस्थापनाची विविध कार्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.4) राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेचे विभाग लिहा. या परिषदेची (SCERT) उद्दिष्टे व कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा. [12]

किंवा

सेवापूर्व प्रशिक्षण व सेवांतर्गत प्रशिक्षण म्हणजे काय? सेवापूर्व प्रशिक्षण व सेवांतर्गत प्रशिक्षण यातील फरक सोदाहरण लिहा.

प्र.5) वेळेचे व वर्गाचे व्यवस्थापन करताना कोणकोणत्या बाबी विचारात घ्यावा लागतात ते सोदाहरण स्पष्ट करा. [12]

किंवा

माध्यमिक शिक्षणासाठीचे आर्थिक स्रोत कोणते? मुख्याध्यापक म्हणून विविध प्रकारच्या अनुदानाचा योग्य प्रकारे उपयोग कसा कराल ते लिहा.

प्र.6) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- अ) तुमच्या शाळेत आग लागली आहे. अशी माहिती मिळाल्यावर शिक्षक म्हणून तुम्ही आपत्ती व्यवस्थापन कसे कराल.
- ब) व्यवस्थापन विषयक फेर्यालच्या उपपत्तीचे तत्त्व स्पष्ट करा.
- क) शिक्षणातील एकूण गुणवत्ता (TQM) संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) शिस्त राखण्यासाठी शिक्षक म्हणून तुम्ही कोणते उपचारात्मक उपाय योजाल.
- इ) विषय शिक्षक संघटनेची आवश्यकता स्पष्ट करा.
- फ) जास्त विद्यार्थी असलेल्या वर्गाच्या समस्या स्पष्ट करा.

